

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 28 marca 2024 r.

WRPS-VI.431.2.2.2024.XX

Pani

Xxxxx Xxxxx

Kierownik

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Policznie

ul. Bolesława Prusa 2A

26-720 Policzna

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych na rok 2024, zespół kontrolujący w składzie: Xxxxx Xxxxx – starszy inspektor wojewódzki³, pełniąca funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego oraz Xxxxx Xxxxx – starszy inspektor wojewódzki⁴, przeprowadził w okresie od 5 lutego do 19 lutego 2024 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Policznie⁵.

Zakres kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - zwanej dalej ustawą⁶, w przedmiocie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Kontrolą objęto okres od 1 lipca 2022 r. do dnia kontroli, tj. do 5 lutego 2024 r. Kontrolę odnotowano w książce kontroli określając zakres i termin jej prowadzenia.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2023 r. poz. 190);

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224);

³ Upoważnienie Wojewody Mazowieckiego nr xx/WRPS/2023 z dnia xxxxxx r.;

⁴ Upoważnienie Wojewody Mazowieckiego nr xx/WRPS/2024 z dnia xxxxxx r.;

⁵ Dalej GOPS, Ośrodek, Organ lub jednostka kontrolowana.

⁶ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023 r., poz. 1993);

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie

00-950 Warszawa, Plac Bankowy 3/5, tel.: (+48) 22 695 69 95 Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /t6j4ld68r/skrytka

www.gov.pl/web/uw-mazowiecki

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Policznie podjęte w zakresie sposobu organizacji zadania wynikającego z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, natomiast pozytywnie pomimo uchybień w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

I. Organizacja zadania

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Policznie jest Pani Xxxxx Xxxxx zatrudniona na tym stanowisku od 1 października 2015 r.⁷ w pełnym wymiarze czasu pracy.

Obsługę finansowo-księgową Ośrodka prowadzi Urząd Gminy w Policznie na podstawie Uchwały⁸ Rady Gminy Policzna w sprawie organizacji wspólnej obsługi administracyjnej, finansowo-księgowej i organizacyjnej jednostek budżetowych Gminy Policzna. Powyższe znajduje potwierdzenie w treści regulaminu organizacyjnego Ośrodka (rozdział II § 4 pkt 2).

Zasady funkcjonowania oraz strukturę organizacyjną jednostki kontrolowanej określa regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem xxx/xxxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Policznie z dnia xxxxxx r. W rozdziale II dotyczącym struktury organizacyjnej Ośrodka w § 7⁹ wyodrębniono m.in. stanowisko inspektora, referenta oraz pomocy administracyjnej. Zadania i kompetencje pracowników ds. świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań wobec dłużników określono w rozdziale IV¹⁰ § 16 regulaminu, natomiast zadania pracownika zatrudnionego na stanowisku pomocy administracyjnej określono w § 20.

W okresie od 1 lipca 2022 r. do dnia kontroli tj. do 5 lutego 2024 r., kontrolowane zadania na podstawie imiennych upoważnień, udzielonych przez Wójta Gminy Policzna, na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów realizowały¹¹:

⁷ Zarządzenie Nr xxx.xxx.xxxx Wójta Gminy Policzna z dnia xxxxxx r.;

⁸ Uchwały Rady Gminy Policzna w sprawie wspólnej obsługi administracyjnej, finansowo-księgowej i organizacyjnej jednostek budżetowych Gminy Policzna Nr: xxx.xxx.xxxx z dnia xxxxxx r., xxx.xxx.xxxx z dnia xxxxxx r.;

⁹ Odpowiednio pkt x, x i x;

¹⁰ Zakres zadań i odpowiedzialności pracowników zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Policznie;

¹¹ Wykaz pracowników realizujących w Ośrodku zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;

1. Pani XXXXX XXXXX – Kierownik Ośrodka, posiadająca upoważnienie do „prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wydawania decyzji w tych sprawach”¹².
2. Pani XXXXX XXXXX – starszy pracownik socjalny, zastępuje Kierownika Ośrodka w czasie jego nieobecności¹³, posiada upoważnienie¹⁴ udzielone na pisemny wniosek Kierownika jednostki, do „prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach tj. świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych, Karcie Dużej Rodziny, wsparciem kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
3. Pani XXXXX XXXXX – inspektor, realizująca kontrolowane zadanie od 27 lipca 2015 r. na podstawie upoważnienia¹⁵ udzielonego na pisemny wniosek Kierownika jednostki m.in. do „prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego” (z wyłączeniem wydawania decyzji). Od xxxxxx r. nieobecna w pracy (nieobecność usprawiedliwiona).
4. Pani XXXXX XXXXX – referent, zadania realizuje od xxxxxx r. na podstawie upoważnienia¹⁶ udzielonego na pisemny wniosek Kierownika jednostki m.in. do „prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego” (z wyłączeniem wydawania decyzji). W okresie od xxxxxx r. do xxxxxx r. - nieobecna w pracy (nieobecność usprawiedliwiona).
5. Pani XXXXX XXXXX – pomoc administracyjna¹⁷, zadania realizuje od xxxxxx r. na podstawie upoważnienia¹⁸ udzielonego na pisemny wniosek Kierownika jednostki m.in. do „prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego”(z wyłączeniem wydawania decyzji).

¹² Zarządzenie Nr xxx.xxx.xxxx Wójta Gminy Policzna z dnia xxxxxx r. w sprawie upoważnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Policznie;

¹³ Zgodnie z zakresem czynności i Zarządzeniem Nr xxx.xxx.xxxx Wójta Gminy Policzna z dnia xxxxxx roku w sprawie udzielenia upoważnienia do zastępstwa Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Policzniej podczas jego nieobecności, wydane w związku z § x pkt x Regulaminu organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Policznie;

¹⁴ Zarządzenie Nr xxx.xxx.xxxx Wójta Gminy Policzna z dnia xxxxxx r. - wniosek z xxxxxx r.;

¹⁵ Zarządzenie Nr xxx.xxx.xxxx Wójta Gminy Policzna z dnia xxxxxx r. - wniosek z xxxxxx r.;

¹⁶ Zarządzenie Nr xxx.xxx.xxxx Wójta Gminy Policzna z dnia xxxxxx r. w sprawie upoważnienia pracownika Ośrodka - wniosek z xxxxxx r.;

¹⁷ Zgodnie z treścią § xx regulaminu organizacyjnego do zadań pracownika pomocy administracyjnej należy realizacja zadań wynikających z Programu „Dobry start”, archiwizacja dokumentów, prowadzenie czynności korespondencyjnych oraz prace zlecone przez Kierownika;

¹⁸ Zarządzenie Nr xxx.xxx.xxxx Wójta Gminy Policzna z dnia xxxxxx r. w sprawie upoważnienia pracownika Ośrodka - wniosek z xxxxxx r.;

6. Pani Xxxxx Xxxxx – podinspektor, zadania realizowała w okresie od xxxxxx do xxxxxx r., następnie od xxxxxx r. na podstawie upoważnień¹⁹ m.in. do „prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego”, udzielonych na pisemne wnioski Kierownika jednostki (z wyłączeniem wydawania decyzji).

Pracownicy realizujący kontrolowane zadania posiadają aktualny zakres czynności, w którym określono realizację m.in. zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Przedstawione przez Panią Kierownik dokumenty wskazują, że Pani Xxxxx Xxxxx zatrudniona na stanowisku pomoc administracyjna, realizuje również inne zadania niż te, o których mowa w § xx regulaminu organizacyjnego, który określa zadania pracownika zatrudnionego na stanowisku pomoc administracyjna, do których należy „realizacja zadań wynikających z Programu „Dobry start”, archiwizacja dokumentów, prowadzenie czynności korespondencyjnych oraz prace zlecone przez Kierownika”. Zapisy regulaminu organizacyjnego nie określają zatem wszystkich zadań realizowanych przez pracownika zatrudnionego na tym stanowisku. W przypadku wprowadzania zmian dot. funkcjonowania Ośrodka należy zmieniać zapisy regulaminu, dostosowując je do stanu faktycznego.

II. Prawdliwość ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Na podstawie przedstawionej dokumentacji oraz sporządzonego na potrzeby kontroli zestawienia wniosków i decyzji w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalono, że w okresie podlegającym kontroli do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Policznie wpłynęło 20 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym 11 wniosków w okresie świadczeniowym 2022/2023 i 9 wniosków w okresie świadczeniowym 2023/2024. Wszystkie wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone.

Kontroli i analizie poddano akta wszystkich 20 spraw (100%) w przedmiocie ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzonych w kontrolowanym okresie. W badanych sprawach wydano łącznie 23 decyzje administracyjne, w tym 15²⁰ decyzji

¹⁹ Zarządzenie Nr xxx.xxx.xxxx Wójta Gminy Policzna z dnia xxxxxx r., Zarządzenie Nr xxx.xxx.xxxx Wójta Gminy Policzna z dnia xxxxxx r. - wniosek z xxxxxx r. oraz xxxxxx r.;

²⁰ Decyzje Nr: GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.6.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

przyznających prawo do świadczeń w pełnej kwocie, 5²¹ decyzji z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 2²² decyzje uchylające oraz 1²³ decyzję w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu.

Postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego każdorazowo wszczynano na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego, zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy. W 8 skontrolowanych sprawach wnioski zostały złożone przez osoby uprawnione do alimentów, w pozostałych 12 przez rodzica małoletniej osoby uprawnionej. Wnioski zostały złożone w formie papierowej w terminach wynikających z art. 20 ust. 3 ustawy. Zostały opatrzone datą wpływu oraz podpisem/parafą osoby przyjmującej wniosek. Złożone wnioski zawierały informacje określone w art. 15 ust. 3 pkt 1 i 2 Ustawy oraz § 2 pkt 1-7 rozporządzenia wykonawczego²⁴, dalej rozporządzenie. Zawarte we wnioskach oświadczenia wraz z klauzulą, o której mowa w § 2 pkt 9 rozporządzenia, jak i pouczenia były podpisane przez wnioskodawcę. Do wniosków jako załącznik dołączane było oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych do alimentacji, o którym mowa w art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy oraz w § 2 pkt 8 rozporządzenia.

Do każdego wniosku zgodnie z art. 15 ust. 4 pkt 3 lit. a ustawy dołączone zostało zaświadczenie organu prowadzącego egzekucję stwierdzające bezskuteczność egzekucji. Ponadto odpowiednio do sprawy dołączone zostały inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego wymienione w art. 15 ust. 4 ustawy oraz dokumenty potwierdzające utratę lub uzyskanie dochodu, w tym jego wysokość, o których mowa w art. 15 ust. 4a ustawy. Stwierdzono, że w 1²⁵ sprawie Organ wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku złożonego bez wymaganego dokumentu w okresie świadczeniowym 2022/2023, stosownie do § 8 rozporządzenia wykonawczego do ustawy.

Ponadto do 3²⁶ wniosków zostały dołączone zaświadczenia komornika sądowego, z których wynikało, że wierzycielki otrzymały w roku poprzedzającym okres świadczeniowy

²¹ Decyzje Nr: GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

²² Decyzje Nr: GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

²³ Decyzja Nr GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

²⁴ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1467), od 1 października 2023 r. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1341);

²⁵ Sprawa zakończona decyzją Nr GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r. z wniosku z dnia xxxxxx r.;

²⁶ Sprawy zakończone decyzją Nr: GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

kwoty wyegzekwowanych alimentów. Wobec tego, bezzwłocznie należało wszcząć postępowanie w sprawie nienależnie pobranych świadczeń zgodnie z zapisami art. 2 ust. 7 lit. d ustawy, czego nie uczyniono. Z przedstawionych do kontroli dokumentów wynika, że w 1 sprawie zwrotu otrzymanej kwoty alimentów do komornika wierzycielka dokonała 4 grudnia 2023 r. natomiast w dwóch pozostałych sprawach dopiero w trakcie kontroli tj. 16 lutego 2024 r. Do tego czasu gmina pozostawała w bezczynności w zakresie ustalenia i ewentualnego dochodzenia nienależnie pobranych świadczeń.

Przed wydaniem decyzji, zgodnie z wymogami art. 15a ust. 1 ustawy jednostka kontrolowana weryfikowała dane wnioskodawców i ich członków rodzin w rejestrze PESEL, Centralnej Bazy Beneficjentów (CBB), w Centralnym Wykazie Ubezpieczonych (CWU). Ponadto pozyskiwano informacje z systemów informatycznych Ministerstwa Finansów (MF), Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG), oraz weryfikowano dane w Systemie Informacji Oświatowej MEN i Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOoN). Nie pozyskiwano natomiast w uzasadnionych przypadkach danych w Aplikacji Centralnej Rynku Pracy, co jest działaniem nieprawidłowym.

W 1²⁷ kontrolowanej sprawie, osoba uprawniona do alimentów ukończyła 18 lat w trakcie trwania okresu świadczeniowego, na który zostało przyznane świadczenie z funduszu alimentacyjnego. Organ z uwagi na problemy techniczne (oświadczenie Kierownika) nie zweryfikował w zbiorach SIO MEN, czy po ukończeniu 18 roku życia osoba uprawniona kontynuowała naukę w szkole. Do akt zostało niezwłocznie dołączone pisemne oświadczenie o kontynuowaniu nauki w szkole, potwierdzające tym samym prawo do przyznanego świadczenia oraz wyrażona wola osoby uprawnionej, aby w jej imieniu i na jej rzecz rodzic pobierał świadczenia do końca okresu świadczeniowego.

Ustalono, że dochody rodzin w przeliczeniu na jednego członka wyliczono prawidłowo w oparciu o właściwy rok bazowy z uwzględnieniem dochodów uzyskanych i utraconych, a także wysokości należnych podatków oraz zwrotów, składek społecznych oraz składek zdrowotnych, jak również dochodów innych niepodlegających opodatkowaniu.

Wszystkie badane sprawy załatwiano terminowo, licząc od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji administracyjnej, zgodnie z art. 20 ust. 4-7 ustawy oraz art. 35 § 1 K.p.a. (1 sprawa²⁸). W 1²⁹ sprawie w toku postępowania prawidłowo zawiadomiono stronę

²⁷ Sprawa zakończona decyzją Nr GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

²⁸ Sprawa zakończona decyzją Nr GOPS.530.xxx.xxxx z dnia xxxxxx r. na podstawie wniosku z dnia xxxxxx r.;

²⁹ Sprawa zakończona decyzją Nr GOPS.530.10.22.23 z 20.02.2023 r. na podstawie wniosku z 28.11.2022 r.;

o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy podając przyczynę, wskazując nowy termin jej załatwienia oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia, zgodnie z art. 36 i 37 K.p.a.

Prawo do świadczeń przyznawano osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna, w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł na dziecko do ukończenia przez nie 18 lat lub starsze – do ukończenia 25 lat, jeżeli uczyło się w szkole lub szkole wyższej, w 1 przypadku prawo przyznano osobie uprawnionej powyżej 25 roku życia posiadającej orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Świadczenia przyznawano, jeżeli dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał miesięcznie kwoty 900 zł w okresie świadczeniowym 2022/2023, natomiast w okresie świadczeniowym 2023/2024 kwoty 1209 zł. W przypadku, gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekraczał kwotę kryterium o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, świadczenie przyznano w wysokości różnicy między kwotą świadczenia przysługującą danej osobie uprawnionej kwotę, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie, tj. z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”. W 17 sprawach prawo do świadczeń ustalono na cały okres świadczeniowy trwający od 1 października do 30 września kolejnego roku kalendarzowego. W ³⁰ sprawie prawo do świadczeń ustalono od początku okresu świadczeniowego do 31 stycznia 2024 r. tj. do zakończenia nauki w szkole. W ³¹ pozostałych sprawach prawo do świadczeń ustalono od miesiąca złożenia wniosku do końca okresu świadczeniowego.

W 5 kontrolowanych sprawach, z tego w 2 sprawach na okres świadczeniowy 2022/2023 oraz w 3 sprawach na okres świadczeniowy 2023/2024 świadczenia zostały przyznane z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”. Ustalono, że w powyższych sprawach prawidłowo obliczono dochód rodziny oraz prawidłowo zastosowano mechanizm „złotówka za złotówkę”. W sentencji tychże decyzji prawidłowo orzeczono o przysługujących kwotach świadczeń ustalonych na podstawie art. 9 ust. 2a ustawy, tj. w wysokości różnicy między kwotą świadczenia przysługującego danej osobie a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę. Uzasadnienie decyzji było szczegółowo opisane ze wskazaniem dochodu rodziny, kryterium dochodowego, kwoty przekroczenia kryterium dochodowego na osobę w rodzinie oraz kwoty przysługującego świadczenia.

³⁰ Sprawa zakończona decyzją Nr GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

³¹ Sprawy zakończone decyzjami Nr: GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r., GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r.,

W żadnej kontrolowanej sprawie nie było podstaw do odmowy przyznania świadczeń. Nie odnotowano przypadku umieszczenia osoby uprawnionej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej ani osoby uprawnionej, która zawarła związek małżeński. Nie stwierdzono również przypadków zmiany wysokości przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku ze zmianą wysokości zasądzonych alimentów, stosownie do art. 29 ustawy oraz prowadzenia sprawy, w której nastąpił zgon wnioskodawcy.

W 2 skontrolowanych sprawach przed upływem końca okresu świadczeniowego Ośrodek wszczął postępowanie i uchylił prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W 1³² sprawie powodem była zmiana sytuacji dochodowej rodziny i przekroczenie kryterium dochodowego. W aktach sprawy znajdowały się dowody potwierdzające uzyskanie przez wnioskodawcę stażu dla osób bezrobotnych z Powiatowego Urzędu Pracy od 21 marca 2023 r. oraz oświadczenie o wysokości dochodu za kwiecień 2023 r. Jednostka kontrolowana przed uchynieniem decyzji nie dokonała weryfikacji w AC Rynek Pracy. Po weryfikacji danych na prośbę kontrolujących ustalono, że wypłata uzyskanego stypendium nastąpiła w miesiącu kwietniu 2023 r. W powyższej sprawie Ośrodek nieprawidłowo uchylił świadczenia od 1 maja 2023 r. Zgodnie z art. 9 ust. 4a ustawy, w przypadku uzyskania dochodu przez członka rodziny po roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy jego dochód ustala się na podstawie dochodu członka rodziny, powiększonego o kwotę osiągniętego dochodu za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zgodnie z art. 2 pkt 18 lit. b ustawy dochodem uzyskanym jest uzyskanie zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych, a nie uzyskanie prawa do tych świadczeń. Wobec tego, że dochód został uzyskany w kwietniu 2023 r., zgodnie z brzmieniem art. 9 ust. 4a ustawy, należało ustalić dochód rodziny uzyskując dochód za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu, czyli w tym przypadku za maj 2023 r. W tym przypadku uzyskanie dochodu spowodowało przekroczenie dochodu i miało wpływ na prawo do świadczeń od 1 czerwca 2023 r., stosownie do art. 18 ust. 5 ustawy, który stanowi, że w przypadku, gdy dochód rodziny powiększony o uzyskany dochód powoduje utratę prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego lub obniżenie ich wysokości, świadczenia nie przysługują lub przysługują w niższej wysokości od miesiąca następującego po pierwszym miesiącu od miesiąca, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu. Z wyjaśnień Kierownika³³ wynika, „że dochód uzyskany za miesiąc kwiecień 2023 r. ze stypendium stażowego został

³² Decyzja nr: GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

³³ Pisemne wyjaśnienia Kierownika Ośrodka z dnia xxxxxx r.;

błędnie doliczony do dochodu rodziny. Zgodnie z ustawą dochód za miesiąc maj 2023 r. powinien być doliczony do dochodu rodziny w miesiącu czerwcu 2023 r. Od 01.05.2023 r. zostało uchylone świadczenie z funduszu alimentacyjnego. Strona nie złożyła odwołania od tej decyzji”.

Należy zaznaczyć, że Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa. W toku postępowania stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli (art. 6 i 7 K.p.a.).

W sentencji decyzji orzeczono o zmianie w części decyzji przyznającej wskazując jej numer i datę wydania i uchyleniu świadczenia z funduszu alimentacyjnego na dziecko (...), wskazując jednocześnie okres uchylenia od 1.05.2023 do 30.09.2023.

W drugiej sprawie powodem uchylenia była rezygnacja z pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W podstawie prawnej decyzji prawidłowo powołano art. 155 K.p.a., jednak w uzasadnieniu decyzji nie została powołana jego treść. W sentencji decyzji orzeczono o zmianie decyzji przyznającej wskazując jej numer i datę wydania i uchyleniu od dnia 1.12 2023 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego na dziecko (...) przyznanego do 30 września 2024 r.

W obu przypadkach prawidłowo należało uchylić decyzję i ograniczyć się do zapisu „uchylić decyzję nr (...) z dnia (...)”, bez wskazywania okresu uchylenia, ponieważ decyzje uchylające obejmują okres przyszły, czyli uchylają prawo do świadczenia z datą ich wydania. Zapis, od kiedy strona traci prawo należało zamieścić tylko w uzasadnieniu decyzji.

W 1 sprawie z uwagi na wypłatę świadczenia w okresie, w którym świadczenie nie przysługiwało, prawidłowo orzeczono o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia. Osoba uprawniona, w listopadzie 2023 r., tj. w okresie pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego otrzymała od rodzica zobowiązanego bieżące alimenty w pełnej wysokości. W decyzji prawidłowo ustalono okres i kwotę świadczenia podlegającą zwrotowi oraz określono, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi wraz z odsetkami za opóźnienie, co jest zgodne z art. 23 ust. 1 b i ust 7 ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Nie poinformowano natomiast, że nienależnie pobrane świadczenia wraz z odsetkami podlegają egzekucji, o czym stanowi art. 23 ust. 6 ww. ustawy. Strona dokonała zwrotu nienależnie pobranego świadczenia wraz z odsetkami za opóźnienie, których wysokość została ustalona na dzień dokonania spłaty.

Badane decyzje administracyjne w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydano w jednostce kontrolowanej zgodnie z wymogami art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego. Decyzje zawierały: oznaczenie organu administracji publicznej tj. Wójta Gminy Policzna, datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne (za wyjątkiem 1 decyzji, która nie zawierała uzasadnienia faktycznego) oraz pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania, o czym stanowi art. 127a K.p.a. oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. Ponadto w decyzjach pouczono o obowiązku zawiadomienia o każdej zmianie adresu (art. 41 K.p.a.), o konieczności zgłaszania wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń (art. 19 ust. 1 ustawy) oraz, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi (art. 23 ustawy).

Decyzje przyznające zawierały informację o wypłacie świadczeń przelewem na rachunek bankowy wg harmonogramu stanowiącego załącznik. W okresie świadczeniowym 2022/2023 w harmonogramie zostały określone daty wypłaty na 25.10., 25.11., 27.12., 25.01., 27.02., 27.03., 25.04., 25.05., 26.06., 25.07., 25.08., 25.09. W okresie świadczeniowym 2023/2024 na 25.10., 27.11., 27.12., 25.01., 26.02., 25.03., 25.04., 27.05., 25.06., 25.07., 26.08., 25.09. Natomiast świadczenia wypłacono w okresie świadczeniowym 2022/2023 – 14.10., 15.11., 14.12., 13.01., 15.02., 16.03., 06.04., 12.05., 14.06., 14.07., 16.08., 11.09., w okresie świadczeniowym 2023/2024 do dnia kontroli – 10.10., 10.11., 08.12., 11.01. Z powyższego wynika, że wypłaty realizowane były w innych dniach niż zostały określone w harmonogramie.

Należy zaznaczyć, że decyzje przyznające świadczenia wraz ustalonym wcześniej harmonogramem wypłat przekazywane są do organów egzekucyjnych. Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 1a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów dłużnik alimentacyjny jest obowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, które naliczane są od pierwszego dnia następującego po dniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, do dnia spłaty. Zatem ma to istotny wpływ na prowadzoną egzekucję świadczeń. Dlatego świadczenia z funduszu alimentacyjnego należy wypłacać w terminach określonych w harmonogramie, a w przypadku każdej zmiany, bezzwłocznie informować odpowiedni organ prowadzący postępowanie egzekucyjne.

Analiza badanych decyzji wykazała, że:

1. w 14 na 23 poddanych analizie decyzji stroną postępowania i adresatem decyzji nie była osoba uprawniona tylko jeden z rodziców. Zgodnie z art. 2 pkt 11 ustawy ilekroć w ustawie jest mowa o osobie uprawnionej – oznacza to osobę uprawnioną do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. W myśl powyższego świadczenia powinny zostać przyznane dziecku, które dopóki jest niepełnoletnie, reprezentuje je rodzic jako przedstawiciel ustawowy. Skoro, zatem rodzic składa wniosek o świadczenie alimentacyjne, to składa go w imieniu i na rzecz dziecka, a nie we własnym imieniu. W takim przypadku stroną postępowania i adresatem decyzji powinno być dziecko z zastrzeżeniem, że działa przez przedstawiciela ustawowego, któremu należy doręczyć decyzję i do jego rąk wypłacić świadczenie przysługujące dziecku;
2. w podstawie prawnej decyzji przyznających powoływano cały art. 20 ustawy bez podania odpowiedniej jednostki redakcyjnej mającej zastosowanie w sprawie tj. art. 20 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w podstawie prawnej decyzji przyznających z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” przywołano cały art. 9 ustawy, w podstawie prawnej decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń przywołano cały art. 23 ustawy oraz przywołano niemający zastosowania art. 24 ust. 1 ustawy oraz bezpodstawnie art. 108 K.p.a., w podstawie prawnej decyzji uchylającej, której powodem do uchylecia było uzyskanie dochodu i przekroczenie kryterium dochodowego nie wskazano art. 2 pkt 18 lit. b ustawy. Zgodnie z art. 107 K.p.a. prawidłowa podstawa prawna decyzji administracyjnej powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które stanowią podstawę jej wydania. W sytuacji, gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów, oraz punktów to należy wskazać ten, który znajduje zastosowanie w danej sprawie, bowiem w przeciwnym przypadku będzie to naruszało wymóg dokładnego podania podstawy prawnej;
3. w treści decyzji przyznających i 1³⁴ uchylającej nie wskazano, że są one natychmiast wykonalne, o czym stanowi art. 20 ust. 2³⁵ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;

³⁴ Decyzja Nr GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

³⁵ Decyzje w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego są natychmiast wykonalne, z wyjątkiem decyzji w sprawach dotyczących nienależnie pobranych świadczeń;

4. w 1³⁶ decyzji, w której prawo do świadczeń zostało ustalone do 31 stycznia 2024 r. brak było uzasadnienia faktycznego odnoszącego się bezpośrednio do sytuacji osoby uprawnionej oraz okresu, na który zostało przyznane świadczenie, co jest niezgodne z art. 107 § 3 K.p.a. W myśl art. 107 § 3 K.p.a. decyzja administracyjna powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne. Uzasadnienie faktyczne decyzji powinno zawierać wskazanie faktów i dowodów, na których się oparto oraz przyczyny, z powodu, których innym dowodom odmówiono wiarygodności i mocy dowodowej. Powinno być sformułowane w sposób jasny, precyzyjny i zrozumiały dla każdej ze stron postępowania. Uzasadnienie prawne decyzji powinno zawierać wyjaśnienie podstawy prawnej wraz z przytoczeniem przepisów prawa. W świetle art. 107 § 3 K.p.a. nie można ograniczyć się tylko do podania artykułu czy paragrafu, ale powinno się wytłumaczyć dlaczego zastosowano dany przepis jako podstawę decyzji oraz dokonać jego wykładni. Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy świadczenia przyznawane są na okres świadczeniowy, który trwa od 1 października do 30 września kolejnego roku kalendarzowego począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu. Jeżeli świadczenia nie zostały przyznane na cały okres świadczeniowy należy to w każdej sytuacji uzasadnić. Poprzez brak należytego uzasadnienia decyzji strona może nie być w stanie należycie sformułować zarzutów przeciw takiej decyzji;
5. w treści decyzji o nienależnie pobranych świadczeniach i ich zwrocie strona nie została poinformowana, że nienależnie pobrane świadczenia wraz z odsetkami podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, o czym stanowi art. 23 ust. 6 ustawy.

We wszystkich przypadkach decyzję doręczono stronie zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 K.p.a. W aktach spraw, stosownie do zapisu art. 46 § 1 K.p.a., znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia.

Analiza list wypłat wykazała, że świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacano zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych. Przyznane świadczenia wypłacano w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 20 ust. 1 ustawy, zgodnie z żądaniem strony przelewem na rachunek bankowy wskazany we wniosku

³⁶ Decyzja Nr GOPS.530.xxx.xxxx z xxxxxx r.;

i decyzji, za miesiąc, za który przysługiwało świadczenie lub z wyrównaniem za poprzednie miesiące.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące uchybienia:

1. Przed wydaniem decyzji w uzasadnionych przypadkach nie weryfikowano danych wnioskodawcy bądź członków jego rodziny w Aplikacji Centralnej Rynek Pracy,
2. W 3 sprawach nie wszczęto postępowania w sprawie nienależnie pobranych świadczeń, zgodnie z zapisami art. 2 ust. 7 lit. d ustawy.
3. W 1 przypadku po uzyskaniu dochodu i przekroczeniu obowiązującego kryterium dochodowego niezgodnie z art. 9 ust. 4a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów uchylono prawo do świadczeń.
4. W wydawanych decyzjach administracyjnych:
 - w 14 na 23 decyzjach nieprawidłowo oznaczono stronę postępowania i adresata decyzji,
 - w podstawie prawnej decyzji powoływano całe artykuły przepisów ustawy bez podania odpowiedniej jednostki redakcyjnej mającej zastosowanie w sprawie, lub powoływano przepisy niemające zastosowania,
 - w treści decyzji przyznających i 1 uchylającej nie wskazano, że są one natychmiast wykonalne, o czym stanowi art. 20 ust. 2 ustawy,
 - w sentencji decyzji uchylających orzeczono o zmianie lub zmianie w części decyzji przyznającej podając jej numer i datę wydania, i uchyleniu świadczenia z funduszu alimentacyjnego na dziecko (...), wskazując jednocześnie okres uchylenia, prawidłowo należało uchylić decyzję przyznającą i ograniczyć się do zapisu „uchylić decyzję nr (...) z dnia (...)”, bez wskazywania okresu uchylenia,
 - w 1 decyzji, w której prawo do świadczeń zostało ustalone do 31 stycznia 2024 r. brak było uzasadnienia faktycznego odnoszącego się bezpośrednio do sytuacji osoby uprawnionej oraz okresu, na który zostało przyznane świadczenie, co jest niezgodne z art. 107 § 3 K.p.a.
 - w treści decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrocie nie poinformowano strony, że nienależnie pobrane świadczenia wraz z odsetkami podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, o czym stanowi art. 23 ust. 6 ustawy.

5. Przyznane świadczenia wypłacano niezgodnie z harmonogramem załączonym do decyzji. W aktach spraw brak było dokumentów potwierdzających, że Ośrodek informował organy egzekucyjne o zmianie terminu wypłaty świadczeń.

Ponadto zwrócono uwagę, że:

- zapisy regulaminu organizacyjnego nie określają wszystkich zadań realizowanych przez pracownika zatrudnionego na stanowisku pomoc administracyjna,
- w decyzjach uchylających nie zachowano unikalności nadawanego numeru, zarówno decyzja przyznająca jak i uchylająca wydana jako kolejna w sprawie posiada taki sam numer. Numer decyzji powinien umożliwiać jej zdefiniowanie.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Policznie oraz pracownicy Ośrodka realizujący zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w zakresie ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Przedstawiając powyższe ustalenie zobowiązuję Panią Kierownik do:

1. Dokonywania, każdorazowo przed wydaniem rozstrzygnięcia weryfikacji danych w dostępnych systemach teleinformatycznych, zgodnie z art. 15a ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym danych wnioskodawcy bądź członków jego rodziny w Aplikacji Centralnej Rynku Pracy.
2. Ustalania nienależnie pobranych świadczeń w przypadkach, w których osoba uprawniona w okresie pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, otrzymała niezgodnie z kolejnością określoną w art. 28 ustawy zaległe lub bieżące alimenty, zgodnie z art. 2 ust. 7 lit. d i art. 23 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
3. W przypadku uzyskania dochodu przez członka rodziny i przekroczenia obowiązującego kryterium dochodowego, prawidłowego uchylania prawa do świadczeń, tj. zgodnie z art. 9 ust. 4a i art. 18 ust. 5 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
4. Wydawania decyzji administracyjnych z większą starannością, w szczególności:

- wskazywania małoletniego dziecka uprawnionego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jako stronę postępowania oraz adresata decyzji, z zastrzeżeniem, że działa przez przedstawiciela ustawowego,
- powoływania w podstawie prawnej decyzji wyłącznie tych przepisów, które mają zastosowanie w danej sprawie i bezpośrednio odnoszą się do sytuacji, z podaniem dokładnych jednostek redakcyjnych,
- wskazywania w treści decyzji przyznających i uchylających, że są one natychmiast wykonalne, stosownie do art. 20 ust. 2 ustawy,
- stosowania w sentencji decyzji uchylających prawidłowego zapisu „uchylić decyzję nr (...) z dnia (...)”, bez wskazywania okresu uchylecia decyzji.
- ścisłego przestrzegania przepisów art. 107 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego i zamieszczania w wydawanych decyzjach uzasadnienia prawnego i uzasadnienia faktycznego odnoszącego się bezpośrednio do sprawy.
- w treści decyzji w sprawach nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrocie informowania strony, że nienależnie pobrane świadczenia wraz z odsetkami podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, o czym stanowi art. 23 ust. 6 ustawy.

5. Wypłacania przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego zgodnie z załączonym do decyzji harmonogramem wypłat, natomiast o każdej zmianie terminu wypłaty świadczeń, niezwłocznego informowania odpowiedniego organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne.

Ponadto zwraca się uwagę na konieczność:

1. Zmiany obowiązującego regulaminu organizacyjnego w taki sposób, aby jasno określał zadania pracowników zatrudnionych na danym stanowisku, w tym na stanowisku pomocy administracyjnej.
2. Nadawania wydawanym decyzjom unikalnego numeru pozwalającego na ich zdefiniowanie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania,

w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń i wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Iwona Mil-Wawrzynowicz
Zastępca Dyrektora Wydziału Rodziny i
Polityki Społecznej

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
Pan Xxxxx Xxxxx
Wójt Gminy Policzna